

«آلبرت بغزبان» در گفت وگوبا «توسعه ایرانی» و در واکنش به زمزمه‌های ارزی جدید در دولت:

تکنرخی کردن ارز در شرایط تحریم به التهاب بازار آزاد می‌انجامد

رامکین مونیق

به نظر می‌رسد دولت چهاردهم قصد کوتاه آمدن از حرکت به‌سوی تکنرخی کردن نظام ارزی کشور ندارد و وزیر جدید اقتصاد هم تمایل دولت را به تکنرخی شدن نرخ ارز اعلام کرده است. این سیاست و ابراز تمایل در دولت‌های قبلی نیز مسبوق به سابقه است که مخالفت‌های زیادی را به‌خصوص از جانب اقتصاددانان نهاد گرابه هم‌راه داشت و عمده مخالفان این سیاست به آثار معیشتی و تورمی رسیدن تمام نرخ‌های ارز به نرخ بازار آزاد، تاکید دارند.

لازم به یادآوری است که وزیر اقتصاد پیشین همین دولت نیز در جهت یکسان سازی نرخ ارز کشور اقدام کرد و در همین راستا بود که بازار ارز توافق‌ی تشکیل شد و نرخ ارز دولتی از ۴۰ هزار تومان به ۷۰ هزار تومان رسید اما بعد از مدتی با جهش‌های نرخ ارز بازار آزاد، فاصله رانتی میان نرخ دولتی و آزاد احیاشد که همین امر پای همتی را به استیضاح و برکناری کشاند.

موافقان تکنرخی شدن ارز چه می‌گویند؟

اما در کنار مخالفان این سیاست، عمده طرفداران اقتصاد آزاد و فعالان اقتصادی به تکنرخی شدن نظام ارزی کشور گرایش دارند و آن را یک ضرورت مهم برای از بین بردن رانت می‌دانند.

برای مثال طهماسب‌مطاهری، رئیس پیشین بانک مرکزی، در گفت‌وگو با تسنیم، در خصوص سیاست ارز تکنرخی تاکید کرد: «تکنرخی شدن ارز یک ضرورت است و تا زمانی که اجرا نشود فساد، رانت و مفاسد اقتصادی در کشور ادامه خواهد داشت.» و افزود: «هیچ مانع قانونی در مسیر این سیاست وجود ندارد و اگر هم باشد، باید یک لایحه ساده قابل اصلاح است. مشکل اصلی گردن کلفت‌هایی هستند که از چندنرخی بودن ارز سود می‌برند.»

با بهرام شکوری، رئیس کمیسیون معدن و صنایع معدنی اتاق بازرگانی اخیر اظهار کرده است: «گر بانک مرکزی در ماجرای تکنرخی کردن ارز، یک رای دارد چرا همه دخالت‌ها را در امور تجاری، بانک مرکزی می‌کند؟ وقتی مایه گوییم واردات بدون انتقال ارز را آزاد کنید، می‌گویند می‌خواهید ارز کف بازار را جمع کنید، این کارها مختص خودتان است! اصلا بگذارید همه ارز کف بازار را جمع کنیم و ماشین آلات بیآوریم.»

دولت تصویری از تکنرخی کردن ارز ندارد

یک اقتصاددان در گفت وگو با «توسعه ایرانی»، درباره ارزیابی خود از اظهارات وزیر اقتصاد مبنی بر

یک اقتصاددان: در همین شرایط

هم می‌توان رانت را از بین برد. وقتی مصرف‌کننده محصولی را به قیمت آزاد خریداری می‌کند، چرا باید برای آن کالا ارز ترجیحی تخصیص یابد؟ اکنون مشخص است که چه کسانی از رانت بهره‌مند می‌شوند و برای جلوگیری از رانتخواری آن‌ها باید نظارت را تقویت کرد؛ اما دولت نمی‌تواند نظارت تقویت کند و تنها به بالا بردن نرخ ارز دولتی اکتفا می‌کند

حرکت به سوی نظام ارز تکنرخی، بیان کرد، در ابتدا دولت وزیر اقتصاد باید مشخص کند که منظورشان از نظام ارز تکنرخی چیست.

آلبرت بغزبان افزود: باید این نرخ را چطور متوجه شویم؟ چه کسی آن را تعیین و اعلام می‌کند؟ آیا افراد می‌توانند باین نرخ هر چقدر که مدنظرشان است، دلار بخرند یا فروشند و کسی هم با آن کار ی نداشته باشد؟

او با تاکید بر اینکه دولت تصویری از حرکت به سوی تکنرخی کردن اقتصاد، بستر ارز ندارد، تصریح کرد: این تصویر در

از وابستگی به واردات تا تأخیر در تخصیص ارز:

حال و روز صنعت کاغذ وخیم است

فرهنگی نیز نقشی غیر قابل انکاری دارند. مدارس و دانشگاه‌ها بدون کاغذ نمی‌توانند به فعالیت‌های خود ادامه دهند و حتی مراکز انتشاراتی و تحقیقاتی نیز برای تولید آثار خود به کاغذ نیاز دارند. نیاز سالانه کشور به کاغذ و مقوا حدود ۲۶ تا ۲۷ میلیون تن است، اما متأسفانه تنها حدود ۵۰۰ تا ۶۰۰ هزار تن از این مقدار در داخل کشور تولید می‌شود و باقی مانده آن وارداتی است. این یعنی حدود ۷۵ تا ۸۰ درصد نیاز کشور به کاغذ، خارج تأمین می‌شود که این وابستگی بالا به واردات مشکلات زیادی برای کشور به وجود آورده است. تحریم‌ها و نوسانات ارزی موجب شده که تأمین کاغذ و مقوا به چالشی جدی تبدیل شود.

یکی از مهم‌ترین مشکلات در بازار کاغذ، تأخیر در تخصیص ارز

و ثبت سفارش هاست. این موضوع که مشکل و گلايه مشترک اکثر اتحادیه‌ها و انجمن‌هایی است که حیاتشان به واردات وابسته است نشان می‌دهد مشکل جدی در سیاست‌گذاری مسئولین در این حوزه وجود دارد. رئیس اتحادیه فروشنندگان کاغذ و مقوای تهران در اینباره پیش از این به ایلنا گفته بود؛ سابقاً ثبت سفارش‌ها حدود سه تا چهار ماه طول می‌کشید، اما اکنون این زمان به ۸ ماه تا یک سال رسیده است

انجام شده؟ تصریح کرد: تنها راه کاهش تأخیر، حذف مرغ است، اما این اقدام در پاییز و زمستان می‌تواند به کمبود عرضه یا جهش شدید قیمت منجر شود. شرایطی که جامعه توان تحمل آن را ندارد. بر مغان‌ران به افزایش قیمت برای جبران زیان‌های خود نیاز دارند، اما چنین تصمیمی می‌تواند تبعات منفی گسترده‌ای برای بازار و مصرف‌کنندگان به همراه داشته باشد.

او در باره قیمت تخم‌مرغ در فروشگاه‌های سطح شهر عنوان کرد: قیمت تخم‌مرغ در مرغاری در محدوده ۴۸ هزار تومان قرار دارد. این درحالی است که قیمت تمام‌شده تخم‌مرغ ۶۵ هزار تومان است. از طرفی، قیمت مغازه با مرغاری هم یکسان نیست. حداقل قیمت تخم‌مرغ در مغازه‌ها ۱۴۰ هزار تومان به‌ازای هر شانه است. دبیر کل فدراسیون طیور ایران مطرح کرد که تنها راه رفع این شکاف آن است که تخم مرغ در حالت بسته‌بندی و با قیمت مشخص به بازار عرضه‌شود تا هم برای مرغدار و هم مصرف‌کننده مناسب باشد. بر تانته کالایی که قیمت مشخص ندارد و مرغ‌ها به‌این‌رخ متفاوتی کالای خود را عرضه می‌کند، تخم‌مرغ است.

طلاکش با اشاره به مشکلات مرغ‌داران، بیان کرد: در سال‌های گذشته هم این مشکل وجود داشت، ولی مرغ‌دار محصول خود را ۱۰

در شرایط فعلی صحبت از تکنرخی کردن ارز بازار را ملت‌هپ می‌کند و نتیجه‌ای جز این ندارد که مردم به بازار ها هجوم ببرند و با این اتفاق هم، در آینده نزدیک نرخ بازار آزاد بالاتر خواهد رفت و شرایط فروش دلار پلیسی و امنیتی خواهد شد

بغزبان ادامه داد: اگر نرخ ارز دولتی بالاتر برود که به‌آزاد برسد، نرخ دلار آزاد نیز افزایش خواهد داشت زیرا بازار هم در شرایطی هستیم که همگان نمی‌توانند از بانک مرکزی ارز خریداری کنند و حتماً برای این کار باید صادر کنند و یا وارد کنند باشند. پس وقتی شرایط مهیا نیست، این اختلاف میان نرخ دولتی و آزاد، می‌تواند بیشتر و بیشتر شود. هر چه تخصیص اختصاصی ارز نامناسب باشد، با تأخیر انجام‌شده و به هر چیزی تخصیص داده نشود، بازار آزاد تحت تأثیر قرار می‌گیرد.

او در ارزیابی خود از ایجاد بازار توافق‌ی ارز، مطرح کرد: در آن زمان هم که این سیاست اعمال شد، تنها برای یکسری سودجو فرصتی فراهم شد تا در فاصله کم نرخ توافق‌ی بازار آزاد، ارز مورد نیاز خود را بخرند که بعداً وقتی ارز بازار آزاد گران تر شد، آن را بفروشند. به نظر من نشناختن رفتار بازار و مردم به شکست این سیاست انجامید.

تکیه صرف به تئوری بدون داشتن شرایط عملی، خطرناک است

این کارشناس مسائل اقتصادی همچنین بیان داشت: به نظر من این هم مهم‌ست که بدانیم هدف این سیاست چیست.

بغزبان به استدلال موافقین تکنرخی شدن ارز مبنی بر رفتن رانت اشاره کرد و گفت: در همین شرایط هم می‌توان رانت را از بین برد. برای مثال اگر فعال اقتصادی برای واردات موبایل ارز دولتی دریافت می‌کند اما بعداً در بازار به نرخ آزاد محصول خود را می‌فروشد، باید دیگر به آن کالا ارز تخصیص داده نشود. وقتی مصرف‌کننده محصولی را به قیمت آزاد خریداری می‌کند، چرا باید برای آن کالا ارز ترجیحی تخصیص یابد؟

به گفته او، اکنون مشخص است که چه کسانی از رانت بهره‌مند می‌شوند و برای جلوگیری از آن‌ها باید نظارت را تقویت کرد اما اکنون دولت نمی‌تواند نظارت خود را تقویت کند و تنها به بالا بردن نرخ ارز دولتی اکتفا می‌کند.

این اقتصاددان با اشاره به دیگر استدلال‌ها، افزود: برخی مدعی هستند که تکنرخی شدن ارز به نفع صادرات کشور است، اما باید پرسید زمانی که صادرکننده ارز را گران تر بفروشد، آیا واردکننده هم باید آن را گران‌تر بخرد؟ پس اینجا یک شوک هزینه‌ای هم وارد می‌شود.

بغزبان بر پایان خاطر نشان کرد: باید در کنار تصویر دولت از اجرای سیاست تکنرخی کردن ارز، هدف آن هم مشخص شود. اما بدون این شرایط، تکیه صرف به مدل ریاضی یا تئوری، بدون داشتن شرایط لازم پیاده‌سازی در اقتصاد، خیلی خطرناک است و با این طبل‌نیا یادوار چاه‌شد.

فراهم کردن شرایط برای سودجویان

این استاد دانشگاه در پاسخ به اینکه «هر زمان وزارت هم‌تی هم برای جلوگیری از رانت فاصله نرخ دولتی و آزاد ارز، نرخ نیما را از ۴۰ هزار تومان به ۷۰ هزار تومان افزایش دادند اما بعداً مدتی دوباره فاصله میان نرخ توافق‌ی نرخ بازار آزاد به اندازه همان رانت نیما بازار آزاد

شد؛ چرا این سیاست موفق به از بین بردن رانت نشد؟»، اظهار کرد: ان سیاست غلط بود زیرا وقتی به اندازه کافی دلار در کشور نداریم، بازار آزاد یک فاصله‌ای در حد ۱۵ تا ۲۰ هزار تومان بانرخ دولتی حفظ می‌کند پس عملاً دولت موفق نمی‌شود که این فاصله را بپوشاند.

و این تأخیر باعث شده که واردات کاغذ با مشکلات جدی روبه‌رو شود و بازار با کمبود کالا مواجه‌شود. این کمبود کالانه تنها موجب افزایش قیمت‌ها شده، بلکه فرصت‌هایی برای احتکار و سوءاستفاده در بازار به وجود آورده است.

به گفته حمیدتیکدل، رئیس اتحادیه فروشنندگان کاغذ و مقوا، یکی از مشکلات اساسی در این صنعت، عدم توجه به نظرات کارشناسی اتحادیه‌ها در تصمیم‌گیری‌های دولتی است و در بسیاری از جلسات دولتی، افرادی حضور دارند که تنها تخصص کافی در این زمینه ندارند بلکه از وضعیت بازار کاغذ هم اطلاعات کافی ندارند و این باعث می‌شود که تصمیمات نادرستی گرفته‌شود که وضعیت بازار را بدتر می‌کند.

برای بهبود وضعیت بازار کاغذ، پیشنهاد می‌شود که ارز به وارد کنندگان واقعی و فعال اتحادیه تخصیص یابد تا از احتکار کالا جلوگیری شود و بازار به ثبات برسد. همچنین، فرآیند باز یافت کاغذ باید به‌طور گسترده‌تری انجام شود تا از هدر رفت منابع جلوگیری شود. نظرات کارشناسی اتحادیه‌ها باید در تصمیم‌گیری‌های دولتی مورد توجه قرار گیرد تا از اتخاذ سیاست‌های نادرست جلوگیری شود.

درص‌دز قیمت بازار به فروش می‌رسند، اما حالا بیش از پنج ماه است که مرغ‌داران محصول خود را ۳۰ درصد کمتر از قیمت تمام‌شده در بازار عرضه می‌کند. او برای رفع این مشکلات پیشنهاد داد: اتفاقی که در سال ۱۴۰۳ افتاد، در سال ۱۴۰۴ برای مرغ‌های مادر تخم‌گزار رخ داده و تعداد مرغ‌های مادر تخم‌گذار بیش از انداز داشت. بنابراین، شرایط باید از ابتدای چرخه کنترل شود تا توجه مرغ‌داران تولید نشود و میزان تخم‌مرغ هم افزایش پیدا کند.

گفتنی است، با وجود حذف بیش از ۱۱ میلیون مرغ در ابتدای سال، تولید همچنان بالاتر از نیاز بازار است. این موضوع باعث افت شدید قیمت خرید تخم‌مرغ از مرغ‌داران، پر شدن سردخانه‌ها و افزایش فشار بر صنعت طیور منجر شده است. بازار مرغ و تخم‌مرغ در ایران بار دیگر با چالش مسازاد تولید و مصرف قیمت‌ها مواجه شده است. چالشی که در نبود برنامه‌ریزی دقیق و ضعف نظارت ریشه دارد.

شرایط فعلی بازار مرغ و تخم‌مرغ نشان می‌دهد که سیاست‌گذاری‌های مقطعی و فقدان نظارت مؤثر، هزینه‌های سنگینی بر دوش تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان گذاشته است. زیان مرغ‌داران از یک‌سو و کاهش چشگیر قیمت تخم‌مرغ از سوی دیگر، محصول هم‌ای بی‌برنامگی و نبود نظام پایدار در مدیریت چرخه تولید است. اگر اصلاح ساختاری در سیاست‌های چوجه‌ریزی، عرضه و قیمت‌گذاری صورت نگیرد، بحران امروز تنها به زیان‌دهی مرغ‌داران ختم نمی‌شود، بلکه می‌تواند در آینده نزدیک امنیت غذایی و تاب‌آوری صنعت طیور را نیز تهدید کند.

خبر اقتصادی

بنیان گذار دیوار:

اختلال GPS سالانه ۱ میلیارد دلار به اقتصاد ایران زیان می‌زند

بنیان گذار «دیوار» خسارت اختلال GPS به اقتصاد ایران را حدود ۱ میلیارد دلار در سال تخمین زده و نسبت به تأثیرات گسترده آن هشدار داد. حسام آرمندی

در پستی در شبکه اجتماعی لینکدین، به تأثیر مستقیم این مشکل بر مصرف سوخت اشاره کرد و نوشت: «فقط اگر ۳ درصد مسیرها دچار خطا در مسیریابی شده باشند، نتیجه‌اش روزانه حدود ۴ میلیون لیتر مصرف اضافه بنزین خواهد بود. این یعنی سالانه حدود ۶۰۰ هزار میلیارد تومان (زیان مستقیم فقط بابت واردات این میزان بنزین.» او تأکید کرد که این عدد تنها «بخش آشکار ماجراست» و خسارت‌های غیرمستقیم و پنهان در بخش‌های حیاتی دیگر مانند هوانوردی، حمل‌ونقل دریایی، لجستیک، کشاورزی و هزاران سرویس دیگر که به GPS وابسته‌اند، هنوز به‌این رقم اضافه نشده‌است.

■ ■ ■

رئیس کل سازمان خصوصی‌سازی عنوان کرد: سهم ۱۱ درصدی بخش خصوصی از واگذاری‌ها

رئیس کل سازمان خصوصی‌سازی گفت: حضور بخش خصوصی واقعی در واگذاری‌های دولت بسیار کمتر از انتظار بوده و مطابق آمار، تنها حدود ۱۰ تا ۱۱ درصد از کل واگذاری‌ها به بخش خصوصی واقعی اختصاص یافته‌است. به گزارش ایلنا، نرزه عالی‌پور در گفت‌وگویی با رادیو به مناسبت هفته دولت، تصریح کرد: این میزان با اهداف کلان سیاست‌های اصل ۴۴ فاصله زیادی دارد و ضرورت دارد که در راهبر ده‌های جدید به گونه‌ای عمل کنیم که شرایط حضور فعال تر بخش خصوصی فراهم شود. او همچنین عنوان کرد: در آغاز دولت چهاردهم، خصوصی‌سازی بار کوه مواجه بود، اما در شش ماهه دوم با جذب فعالان اقتصادی توانستیم به تحقق ۱۳۰ درصدی تعهدات بودجه‌ای دست یابیم.

■ ■ ■

رئیس سازمان سرمایه‌گذاری ادعا کرد: تصویب ۲۰ میلیارد دلار طرح سرمایه‌گذاری خارجی در یک سال اخیر!

درحالی که برخی منابع میزان سرمایه‌گذاری خارجی در کشور را بسیار ناچیزی می‌دانند، رئیس سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران از تصویب طرح‌های سرمایه‌گذاری خارجی به ارزش بیش از ۲۰ میلیارد دلار در سال ۱ اخیر خبر داد و مدعی شد: با اجرای طرح‌هایی مانند مجوز‌های بی‌نام و تجصیع مجوز‌ها، مسیر جذب سرمایه خارجی هموار تر خواهد شد. به گزارش تسنیم، مهدی حیدری گفت: در ماه‌های اخیر، حتی در شرایط خاص مانند حملات رژیم صهیونیستی، جلسات هیات سرمایه‌گذار خارجی برقرار و طرح‌های متعددی تصویب شد. در هفته گذشته نیز ۶۶ طرح با ارزش بیش از ۲۵ میلیون دلار به تصویب رسید.

■ ■ ■

مدیرعامل شهر جدید پردیس: دولت به پروژه‌های مسکن‌سازی در پردیس خاتمه داد

مدیرعامل شهر جدید پردیس اعلام کرد: در شهر جدید پردیس دیگر زمینی برای احداث پروژه‌های مسکونی وجود ندارد و دولت پروژه‌های مسکن‌سازی در پردیس را خاتمه داده است. به گزارش ایلنا، محمد مزبان در نشست خبری با بیان اینکه مشروط بر تأمین مالی پروژه مسکن مهر پردیس تا پایان سال ۱۴۰۵ بسته می‌شود، تصریح کرد: برای تکمیل و پایان پروژه مسکن مهر پردیس به ۲۰ همت نیاز داریم.

■ ■ ■

شاخص کل بورس ۳۲ هزار واحد ریخت

شاخص کل بورس در پایان معاملات دوشنبه ۹۳۰۰ شهر، با افت ۲۲ هزار و ۹۰۰ واحد، به ۲ میلیون و ۴۳۸ هزار واحد رسید. به گزارش مهر، تغییر شاخص‌های دیگر بورس می‌توان به افت ۲ هزار و ۳۸۲ واحدی شاخص کل هم‌وزن اشاره کرد. حجم معاملات روز گذشته، ۱۶۰۰۹۸ میلیارد سهم بود که طی ۲۰۰۰۹ معامله دادوستد شد و ارزش کل این معاملات نیز به ۱۱۱۱۳۲۵۰ میلیارد ریال رسید. گفتنی است، ارزش کل بازار بورس نیز بالغ بر ۴۰۴۲۶۹۷۱۰۴ میلیارد ریال شد.

■ ■ ■

مدیرعامل شرکت پخش فرآورده‌های نفتی خبر داد: ثبت رکورد توزیع ۲۰۰ میلیون لیتر بنزین در یک روز

مدیرعامل شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران از رشد حدود ۷ درصدی توزیع روزانه بنزین و ثبت رکورد بیش از ۲۰۰ میلیون لیتر در یک روز خبر داد و تأکید کرد: بخش عمده‌ای از تولید سوخت کشور مطابق استانداردهای یورو ۴ و ۵ انجام می‌شود. به گزارش ایلنا، کرمان ویس کر می‌افزود: رکورد توزیع بنزین ۲۹ اسفند پار سال با رقم ۱۶۴ میلیون لیتر در یک روز شکسته شده بود، اما امسال بیشترین رکورد مصرف بنزین مربوط به ۳۲ خرداد ۱۴۰۴ است که هم‌زمان با تهدیدهای ناشی از حمله رژیم صهیونیستی، مقدار توزیع بنزین در یک روز به بیش از ۲۰۰ میلیون لیتر رسید، همچنین میانگین توزیع بنزین در مدت ۱۲ روزه جنگ ۱۱۷ میلیون لیتر در روز بوده است.

■ ■ ■

سفیر ایران در مسکو: گاز روسیه به ایران می‌رسد

سفیر ایران در مسکو ابراز امیدواری کرد که گاز روسیه به‌زودی از طریق جمهوری آذربایجان به ایران خواهد رسید. به گزارش خبرآنلاین، کاظم جلالی اعلام کرد:

امیدواریم این اتفاق به‌زودی بیفتد. در حال حاضر با گاز پروم در حال مذاکره هستیم و تقریباً تمامی مشکلات حل شده‌اند. اما باید درباره قیمت به توافق برسیم. اگر این مسئله هم حل شود، همه چیز به جریان خواهد افتاد.